Nr. 3878.

CURRENDA XVII.

A. D. 1873.

N. 3492.

Communicatur S. Congregationis Indicis Venerabili Clero dioecesano pro notitia et observatione.

DECRETUM.

Feria III. Die 26. Augusti 1873.

Sacra Congregatio Eminentissimorum ac Reverendissimorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium a SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO PIO PAPA IX. Sanctaque Sede Apostolica Indicis librorum pravae doctrinae, eorumdemque proscriptioni, expurgationi, ac permissioni in universa christiana Republica praepositorum et delegatorum, habita in Palatio apostolico vaticano die 14. Julii 1873., et denuo die 26. Augusti praedicti anni, damnavit et damnat, proscripsit proscribitque, vel alias domnata atque proscripta in Indicem Librorum prohibitorum referri mandavit et mandat quae, sequuntur Opera.

D'Orient A. - Des Destinées de l'âme avec des considérations prophétiques pour reconnaître le temps présent et les signes de l'approche des derniers jours nouvelle édition..... précédée d'un appel aux catholiques de bonne Foi et au Futur concile. Paris 1868. *Decr. 14. Jul. 1873.*

I Gesuiti e la Repubblica di Venezia, documenti diplomatici sulle male azioni dei Gesuiti contro la Repubblica raccolti per decreto del Senato 14. Giugno 1606 e pubblicati per la prima volta, con annotazioni, dal Cav. Prete Giuseppe Cappelletti Veneziano nella ricorrenza del centenario della soppressione di quelli, decretata a dì 21 Luglio 1773 dal Papa Clemente XIV. Venezia 1873. *Dect. eod.*

Buchmann T. - Die unfreie und die freie Kirche in ihren Beziehungen zur Sclaverei, zur Glaubens und Gewissenstyrannei und zum Daemonismus. Breslau 1873. *Latine vero:* De Ecclesia serva et libera, ejusque relationibus ad servitutem, ad tyrannidem in rebus fidei et conscientiae, et at Daemonismum. Wratislaviae 1873. *Decr. 26. Aug. 1873.*

Frohschammer G. - Das neue Wissen und der neue Glaube mit besonderer Berücksichtigung von D. F. Strauss neuester Schrift: „*Der alte und der neue* Glaube": Leipzig 1873. *Latine vero*: Nova scientia et nova fides etc. Lipsiae 1873. *Decr. 26. Aug. 1873.*

Huber Dr. Ioan. - Der Jesuiten-Orden nach seiner Verfassung und Doctrin, Wirksamkeit und Geschichte characterisirt. Berlin 1873. *Latine vero*: Ordo Iesuitarum designatus secundum propriam constitulionem, doctrinam etc. Berolini 1873. *Decr. 26. Aug. 1873.*

Die theologischen Studien in Oesterreich etc. Wien 1873. *Latine vero*: Studia theologica in Imperio Austriaco etc. Viennae 1873. (Decr. S. Off. Fer. IV. 30. Apr. 1873.) *Auctor laudabiliter sese subjecit.*

Itaque nemo cujuscumque gradus et conditionis praedicta Opera damnata atque proscripta, quocumque loco, et quocumque idiomate, aut in posterum edere, aut edita legere vel retinere audeat, sed locorum Ordinariis, aut haereticae pravitatis Inquisitoribus ea tradere teneatur sub poenis in Indice librorum vetitorum indictis.

Quibus SANCTISSIMO DOMINO NOSTRO PIO PAPAE IX. per me infrascriptum S. I. C. a Secretis relatis SANCTITAS SUA Decretum probavit, et promulgari praecepit. Ir quorum fidem etc.

Datum Romae die 30. Augusti 1873.

ANTONIUS CARD. DE LUCA Praefectus.

Fr. Hieronymus Pius Saccheri
Ord. Praed. S. Ind. Congreg. a Secretis.

Loco † Sigilli.

Die 4. Septembris 1873. ego infrascriptus magister Cursorum testor supradictum Decretum affixum et publicatum fuisse in Urbe.

Philippus Ossani Mag. Curs.

N. 3265.

Wychodzi we Lwowie od 1. Października 1873. Gazeta: „Wiadomości kościelne", która podawać będzie wszelkie zdarzenia i zmiany w dziedzinie kościelnej do wiadomości. Dwa razy na miesiąc wychodząc kosztuje rocznie 3. złr. Dobrze to będzie wiedzieć co się w innych dyecezyach dzieje, wreszcie wiedzieć co się u nas dzieje. Cena nie jest

przesadna. Spodziewamy się, że Wielebne duchowieństwo grosza żałować nie będzie na to przedsiębiorstwo, który wprost do administracyi „Wiadomości kościelnych“ prześle, i co się w dziedzinie kościelnej u nas uwagi godnego zdarzy, tejże redakcyi donieść nie zaniedba. Program tego pisma jest następujący:

Od wydawnictwa.

Nigdy może nieusiłowano tyle co dzisiaj, rozerwać jedności między kapłanami dzieląc ich na różnego rodzaju odcienia, dla zadania tem większego ciosu Kościołowi. A jeźli dla osłonięcia swoich zamiarów, pochwałą niektórych udarzą, to ogółowi otwarcie odmawiają cnót, oskarżają o brak poświęcenia i gorliwości. — Chcąc poniżyć Kościół, poniżają Jego ministrów. Wszak niedawno jeden z dzienników lwowskich napisał, że nietyle klęsk zadaje Moskwa i Bismark Kościołowi, ile Mu dzisiaj zadają kapłani. Otóż wobec takiego położenia, pomni na słowa Zbawiciela: *sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona et glorificent Patrem vestrum qui in coelis est,* czas nam już wielki okazać jawnie nasze prace i nasze około wiary, Kościoła i dobra kraju zabiegi, i przedłożyć je przed oczyma ludzi dobrej wiary. W szczęśliwszych od nas krajach przyczyniają się potężnie do przedstawienia tych rzeczy katolickie dzienniki, rozniecając życie religijne, przyczyniając się do jego rozwoju i skupiając wszystkich kapłanów w jedną zawartą falangę — w ową zalecaną nam przez Apostoła jedność: *Obsecro autem vos fratres per nomen Domini Jesu Christi ut ipsum dicatis omnes et non sint in vobis schismata.* — Dziennika takiego niestety niemamy. By więc tej potrzebie w części przynajmniej zadosyć uczynić, postanowili niżej podpisani obok pism przez nich redagowanych, wydawać pisemko podające wiadomości przedewszystkiem o rzeczach lub wypadkach miejscowych, które sprawę Kościoła, duchowieństwo i wiernych najwięcej obchodzą.

„**Wiadomości Kościelne**“ (tytuł pisma o którem mowa), wychodzić będą dwa razy na miesiąc. Duchowieństwo znajdzie w nich, mamy nadzieję to wszystko, co na polu kościelnem lub z niem styczność mającem zasługuje na umieszczenie, a kapłani wszystkich czterech Dyecezyi w Galicyi będą mieli sposobność zamieszczać w niem swoje uwagi co do urządzeń parafialnych, porządków w kościołach i stosunków swoich z wiernymi lub urzędami świeckimi, zaznajamiać drugich z ważniejszymi wypadkami, jakie w ich parafiach miały miejsce, słowem „**Wiadomości Kościelne**“ tak przy ich jak i świeckich katolików pomocy w nadsyłaniu nam krótkich korespondencyj, będą mogły być, nad czem pracować będziemy, dokładną fotografią kościelnego u nas w Galicyi życia. W tym tedy celu podawać one będą:

1 Rozporządzenie Ich Excellencyj Najprzewielebniejszych XX. Biskupów czterech w Galicyi Dyecezyj.

2. Treść Kurend konsystorskich, Lwowa, Przemyśla, Tarnowa i Krakowa.

3. Doniesienia o wizytach Pasterskich.

4. Wiadomości o wakujących probostwach, o tranzlokacyach księży Wikaryuszów, nominacyjnych, zmianach między klerem.

5. O stanie seminaryów, profesorach, o ilości alumnów i nowowyświęconych kapłanach.

6. O klasztorach — ich przełożonych, liczbie zakonników i zaszłych w nich zmianach.

7. O zgromadzeniach żeńskich, szpitalach, szkołkach i ochronkach.

8. O bractwach, stowarzyszeniach i ich działaniu.

9. O rekollekcyach, missyach, kongregacyach dekanalnych i odpustach.

10. O odnowionych lub nowo postawionych kościołach, kaplicach, ołtarzach i innych rzeczach w kościele.

11. O aparatach kościelnych, ceremoniach, rubrykach.

12. O kwestach, składkach, nowych kościelnych książkach, datkach i zapisach na kościoły, szkoły lub klasztory.

13. O ważniejszych wypadkach w parafiach.

14. Treściwe opisy kościołów, ołtarzy, aparatów, starożytnych zabytków i skarbców kościelnych.

15. Krótkie wiadomości z zagranicy, jako to: o urządzeniu kościołów, parafij zakrystyj, o stosunku i pożyciu pomiędzy sobą kleru i t. p. rzeczach.

16. Nekrologi — wiadomości z Missyi i ogłoszenia.

Taki nakreślamy program „**Wiadomościom Kościelnym**“ i mniemamy, że mu przy współudziale i pomocy Wielebnego Duchowieństwa, jeśli nas zasilać korespondencyami raczy, zadosyć uczynić potrafimy. A w takim razie stanie się to pisemko wyrazem jego myśli obrazem jego myśli, obrazem jego prac, jego własnością i ogniskiem gdzie zaznajamiając się pomiędzy sobą, znajdzie po pracy miłą dla siebie, pożyteczną dla drugich, a zachęcającą innych do dzieła lekturę!

Ufni w pomoc Boga i Najdostojniejszych Naszych Arcypasterzy, przekonani, że Wielebne Duchowieństwo mile przyjmie nasze usługi i poprzeć nas zechce, rozpoczynamy w imię Zbawiciela to wydawnictwo z dniem 1. października r. b., prosząc o nadsyłanie korespondencyj wraz z prenumeratą, która wynosi:

rocznie złr. 3

półrocznie złr. 1 i cent. 50.

W Prusiech i Niemczech rocznie talarów dwa, półrocznie talar.

Od 1. października do końca bieżącego roku w Galicyi centów 80, w Prusiech i Niemczech pół talara.

Prenumeratę prosimy przysyłać pod adresem: Administracya „Wiadomości Kościelnych“ plac Kapitulny l. 7.

Wydawcy i Redaktorowie „Wiadomości Kościelnych“
X. Otton Hołyński i *X. Edward Podolski.*

Z Konzystorza biskupiego w Tarnowie dnia 18. września 1873.

N. 3462.

Wielebnym XX. Proboszczom udzielamy do wiadomości następującą odpowiedź Wys. c. k. Namiestnictwa z d. 20. września 1873. l. 33903.

„Ustanowieni przy łać. kościołach w kraju organiści wnieśli pod dniem 31. Stycznia 1873. na ręce posła pana Czajkowskiego opatrzoną stoma podpisami petycyę do Rady państwa o nadawanie posad przy kościołach przez dotyczące Konzystorze i o uregulowanie ich płac przez c. k. Urzędy podatkowe wypłacać się mających.

Tę petycyę odstąpiła Rada państwa Ministerstwu do załatwienia, Wysokie c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty zaś przesłało takową reskryptem z dnia 1. lipca b. r. l. 7868. c. k. Namiestnictwu do dalszego zarządzenia w myśli postanowień ustawy krajowej z dnia 15. sierpnia 1866., która — a mianowicie §. 12. tejże wyraźnie normuje, z jakich dochodów słudzy kościelni mają być utrzymywani.

Zechce przeto Przewielebny Konzystorz zawiadomić petentów przez podwładne urzędy parafialne — o odmownym skutku ich petycyi.“

Tarnów dnia 20. października 1873.

L. 2745.

Przypominamy Wielebnemu Duchowieństwu, że wydanie dziełka p. n. Jezus Chrystus przez p. Miłkowskiego w Krakowie, jakto już w Kurendzie XII. r. b. donosiliśmy — jest na ukończeniu.

Życzeniem Naszém jest, aby wspomnione dziełko, autora tak znakomitego, a co do treści swojej tak odpowiedne potrzebom dzisiejszym nie tylko u każdego kapłana w bibliotece ale nadto gdyby to być mogło u każdego chrześcianina katolika rękach się znajdowało. Zechcą tedy Wni Księża Bracia z prenumeratą się pospieszyć i takową na ręce samego autora Wgo p. Miłkowskiego w Krakowie złożyć.

Z Konzystorza Biskupiego. Tarnów dnia 1. listopada 1873.

(Ciąg dalszy do kurendy XVI. N. 253.)

USTAWA

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z wielkiem Księstwem Krakowskiem

tycząca się wykupu robocizny, prawa mléwa, mesznego, skópczyny, proszkurnego i t. p. świadczeń, jako też danin uiszczanych w naturaliach i pieniądzach klasztorom, kościołom i plebanom, a polegających na osobnych od dziesięciny niezawisłych tytułach.

§. 9.

Od wartości rocznej prestacyi potrącić należy tytułem kosztów poboru przy naturaliach 5%, a przy daninach pieniężnych 2%, tudzież świadczenia wzajemne, jeżeli takowe nie polegają na funkcyach religijnych.

Wymiarkowanie rocznej wartości potrąceń oznacza się według postanowień w §§. 5.—8. tej Ustawy zawartych.

Pozostała po tem odliczeniu czysta wartość, 20 razy wzięta, stanowi kapitał wynagrodzenia, a pięcioprocentowa renta dochód uprawnionego.

§. 10.

Dniem wykupu jest dzień 1. stycznia, który nastąpi po prawomocności wyroku likwidacyjnego; aż do tego dnia mają być wypełniane dotychczasowe zobowiązania.

Spłata kapitału reluicyjnego rozpoczyna się z 1szym listopada tegoż samego roku.

§. 11.

Od kapitału wynagrodzenia należy odliczyć kwotę w centach w. a., jeżeli takowa przy obliczeniu wypadnie, i tym sposobem zaokrąglić go na całe złote w. a.

Kapitał wynagrodzenia mają obowiązani spłacić najdalej w przeciągu lat 20. rocznemi ratami na dniu 1. listopada każdego roku w tej c. k. kasie podatkowej, która w wyroku likwidacyjnym będzie oznaczoną. Wraz z pierwszą ratą ma się także spłacić odliczona od kapitału wynagrodzenia kwota w centach w. a.

§. 12.

Obowiązanemu służy prawo spłacić każdego czasu czy to kilka rat, czy cały kapitał na raz.

§. 13.

Wraz z każdą ratą kapitału, na dniu 1. listopada płatną, mają być spłacane całorocznie 5%, odsetki za czas od 1. stycznia do końca grudnia tego samego roku, i to od całej ilości kapitału, która z końcem roku ubiegłego była do spłacenia.

W razie spłacenia rat kapitału w wcześniejszych terminach w ciągu roku, należy także za przeciąg całoroczny odsetki obliczyć i równocześnie spłacić.

§. 14.

Z końcem każdego roku wydaje c. k. kasa podatkowa uprawnionemu odsetki, spłacone od pozostałego kapitału, jako przypadającą mu roczną rentę, raty zaś kapitału wydaje temu, do kogo według obowiązujących przepisów nadzór nad całością majątku należy, który poleci je fruktyfikować i dochody uprawnionemu wypłacać.

§. 15.

Rozpoznawczemi i orzekającemi komisyami pierwszej instancyi są te c. k. Starostwa powiatowe, w których obrębie znajdują się uprawnione klasztory, kościoły i plebanie.

Dalszemi instancyami są c. k. Namiestnictwo i c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych.

§. 16.

Podania o wykup należy wnosić na piśmie do c. k. Namiestnictwa.

§. 17.

W razie zażądania wykupu przez jednego z niepodzielnie zobowiązanych, komisya

zawezwie wszystkich interesowanych i poleci im w przypadku, gdyby się porozumieć nie mogli, obranie spólnego pełnomocnika w przeciągu dni 30. w przeciwnym bowiem razie komisya na ich koszt i stratę takowego ustanowi.

§. 18.

Do rozprawy wzywa komisya strony interesowane lub ich pełnomocników, a ci obowiązani są stawić się i udzielić ustnie komisyi żądanych wyjaśnień. W razie nieusprawiedliwionego niestawiennictwa lub odmówienia wyjaśnień, komisya przeprowadzi dochodzenie z urzędu i na podstawie aktów wyda orzeczenie.

Później wniesione oświadczenia uwzględnionemi nie będą.

Znawcom, którzy orzekać mają (§§. 5. i 9.), udzieli komisya wszelkiej pomocy i wyjaśnień.

§. 19.

Po rozprawie przeprowadzonej wyda komisya wyrok i doręczy takowy obydwom stronom.

Gdyby między stronami nie było przyszło do skutku porozumienie, do którego zawsze dążyć należy, a mianowicie w przypadkach, w którychby prawu pobierania danin lub świadczeń albo wysokości tychże zaprzeczano, ma komisya wymiarkować wynagrodzenie na podstawie faktycznego stanu rzeczy, t. j. na podstawie zgodnych oświadczeń stron dokumentów, zaprzysiężonych zeznań świadków lub orzeczenia znawców z wyłączeniem jednak przysięgi stron samych i wydać wyrok. Wyrok ten należy obu stronom doręczyć z tem zawiadomieniem strony zaprzeczającej, że je wolno w nieodraczalnem terminie trzech miesięcy udać się do drogi prawa, i w tymże terminie przed komisyą się wykazać, że pozew wytoczyła; w przeciwnym bowiem razie prawo do wyniesienia pozwu za zgasłe, a orzeczenie komisyi co do wynadgrodzenia za prawomocne uważanem będzie.

Jeżeliby faktyczne pobieranie danin nie dało się sprawdzić, odeszle komisya uprawnionego do drogi prawa z tem, że niewyniesienie pozwu w powyższym terminie nie odwłocznym będzie poczytanem za zrzeczenie się prawa poboru.

§. 20.

Pozwy wyniesione w należytym terminie, mają sądy załatwiać według przepisów o sumarycznem postępowaniu i z możliwym pośpiechem.

Prawomocny wyrok sądowy będzie podstawą dalszego postępowania komisyi likwidacyjnej.

§. 21.

Od orzeczenia komisyi mogą się strony odwołać do c. k. Namiestnictwa, a w razie, gdyby c. k. Namiestnictwo orzeczenia tego nie zatwierdziło, do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych. Rekurs ma być w prekluzyjnym terminie dni 30 i zawsze na ręce komisyi wniesiony.

Od orzeczenia zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo nie ma miejsca dalsze odwołanie.

§. 22.

Wynagrodzenie za świadczenia i daniny, nieruchomości obciążające, wstępuje w ich miejsce i nabywa tego samego rzeczowego przedmiotu, jaki miały prestacye zniesione.

Prawomocny wyrok likwidacyjny udzieli komisya sądowi w celu zaintabulowania prawa zastawu dla kapitału wynagrodzenia z procentami na realności zobowiązanej przed wszystkiemi już wpisanemi ciężarami hipotecznemi, a jeżeliby obowiązek był już pierwej hipotecznie ubezpieczony, w celu zaintabulowania tego prawa zastawu w porządku i miejsce wykupionego prawa a wykreślenia wykupionego obowiązku.

§. 23.

Prawomocny wyrok likwidacyjny ma być udzielony właściwej (§. 11.) c. k. kasie podatkowej, która według przepisów określających pobór c. k. podatków, ściągnąć ma raty kapitału wynagrodzenia i odsetki od obowiązanych, a kwity na nie do intabulacyi wykreślenia zdolne, wyda c. k. Namiestnictwo.

§. 24.

Skoro wykup na podstawie niniejszych przepisów zostanie przeprowadzonym, roszczenia uprawnionych mają być uważane za zupełnie zaspokojone — a potrącone świadczenia wzajemne nstają.

§. 25.

C. k. Starostwa powiatowe (§. 15) przeprowadzają wszelkie w tej ustawie im przydzielone czynności o ile możności w miejscu swoich siedzib, a koszta ponosi fundusz krajowy.

Strony ponoszą wspólnie tylko te koszta, które znawcom prawomocnie przez komisye rozpoznawcze przyznane zostaną.

§. 26.

Przepisy, sprzeciwiające się niniejszej ustawie znoszą się.

§. 27.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, oświaty i wyznań, sprawiedliwości i skarbu.

Wiedeń, dnia 27. maja 1873.

Franciszek Józef w. r.

Lasser w. r. **Glaser** w. r.
Stremayr w. r. **Pretis** w. r.

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae die 4. Novembris 1873.

JOSEPHUS ALOJSIUS,

Episcopus Tarnoviensis.

Tarnoviae 1873. Typis A. Rusinowski, Typographi ad honores Episcopalis. Impensis Consistorii.